

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd yn Ystafell Gynhadledd 2, Neuadd y Sir, Rhuthun, ddydd Gwener 6 Mai, 2011 am 10.00 a.m.

YN BRESENNOL

Mr C.B. Halliday (Cadeirydd), Cynghorwyr G.A. Green, D.E. Jones a H.L.I. Jones, Mr G.F. Roberts, Ms M.E. Medley a Mrs P. White.

HEFYD YN BRESENNOL

Swyddog Monitro (JK), Dirprwy Swyddog Monitro a Chyfreithiwr: Llywodraethu Corfforaethol (LJ) a Swyddog Gweinyddol (C.I. Williams).

Estynnodd y Cadeirydd ac Aelodau o'r Pwyllgor groeso i Gynghorydd D.E. Jones, yr aelod newydd yn cynrychioli Cynghorau Tref a Chymuned ar y Pwyllgor Safonau. Mewn ymateb i gais Cynghorydd Mr G.F. Roberts, cytunwyd i gylchredeg manylion rhif ffôn a chyfeiriad Cynghorydd D.E. Jones i Aelodau o'r Pwyllgor Safonau, fel gwybodaeth.

894 YMDDIHEURIADAU

895 DATGAN BUDDIANNAU

PENDERFYNWYD – nad oedd unrhyw aelod wedi datgan unrhyw fuddiannau personol na buddiannau yn rhagfarnu mewn unrhyw fusnes a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

896 MATERION BRYD

Yn unol â gofynion Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, datganodd y Cadeirydd ei fod yn bwriadu cynnwys ar gyfer trafodaeth y mater a ganlyn, a oedd angen sylw brys o dan Ran I:-

Datgan budd

897 COFNODION

Cyflwynwyd Cofnodion y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ddydd Gwener 11 Mawrth 2011.

Materion yn codi:-

5. Presenoldeb mewn Cyfarfodydd – Dywedodd y Dirprwy Swyddog Monitro wrth y Pwyllgor y byddai manylion o'r ddarpariaeth hyfforddiant i Gadeiryddion ac Is-gadeiryddion Cynghorau Tref a Chymuned ar gael yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau.

5. Presenoldeb mewn Cyfarfodydd – Mewn ymateb i gwestiwn oddi wrth Gynghorydd G.A. Green, cadarnhaodd y Dirprwy Swyddog Monitro bod adolygiad o gwynion wedi cael ei gytuno gan y Pwyllgor a bod gwaith yn mynd ymlaen gydol yr amser i gynhyrchu protocol mewnol i hysbysu'r Pwyllgor Safonau, ar y dechrau, pan fyddai cwynion yn mynd at yr Ombwdsmon. Cytunodd aelodau'r Pwyllgor gydag awgrym gan Gynghorydd Green y dylid cylchredeg copi o'r Protocol drafft i Aelodau'r Pwyllgor Safonau i gael ei ystyried, cyn cael ei gyflwyno i Dîm y Prif Weithredwr ac Arweinyddion Grwpiau.

Mewn ymateb i gwestiwn oddi wrth Gynghorydd D.E. Jones, rhoddodd y Cadeirydd amlinelliad o'r weithdrefn a'r protocol ar gyfer presenoldeb Aelodau'r Pwyllgor Safonau mewn cyfarfodydd Cynghorau Tref a Chymuned. Eglurodd y gallai Aelodau hysbysu Clerc y Cyngor dan sylw eu bod yn bwriadu dod i gyfarfod, gallent fynd yno heb roi rhybudd ymlaen llaw neu fel aelod o'r cyhoedd. Cytunodd yr Aelodau gyda chais oddi wrth Ms M.E. Medley am i ddyddiadau cyfarfodydd pob Cyngor Tref a Chymuned yn Sir Ddinbych yn y dyfodol gael eu canfod a'u cylchredeg i Aelodau'r Pwyllgor Safonau.

Gwnaeth Cynghorydd H.L.I. Jones sylwadau ar fater pwysigrwydd amseriad hyfforddiant i Gadeiryddion ac Is-gadeiryddion Cynghorau Tref a Chymuned. Mewn ymateb cadarnhaodd y Cadeirydd ei fod wedi cael ei gytuno, a gweithdrefnau wedi dod i fodolaeth, ar gyfer darparu hyfforddiant i Gadeiryddion ac Is-gadeiryddion Cynghorau Tref a Chymuned.

6. Adroddiad Blynyddol Panel Dyfarnu Cymru – Gofynnodd y Cadeirydd gwestiwn, ac atebodd y Dirprwy Swyddog Monitro trwy egluro mai dim ond un wythfed o'r Apeliadau yn deillio o benderfyniadau Pwyllgorau Safonau ar draws Cymru oedd wedi cael eu gwrthdroi.

PENDERFYNWYD – yn amodol ar yr uchod, derbyn a chymeradwyo'r Cofnodion fel rhai cywir.

898 PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD

Dyweddodd y Dirprwy Swyddog Monitro wrth y Pwyllgor nad oedd unrhyw adroddiadau mewn ysgrifen am bresenoldeb Aelodau o'r Pwyllgor Safonau yng nghyfarfodydd Cynghorau Sir, Tref na Chymuned.

PENDERFYNWYD – derbyn yr adroddiad a nodi'r sefyllfa.

899 TROSOLWG O GWYNION I OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU

Roedd copi o adroddiad y Swyddog Monitro wedi cael ei gylchredeg gyda phapurau'r cyfarfod. Roedd hwnnw'n rhoi trosolwg i'r Aelodau o gwynion wrth Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn chwarter cyntaf 2011, ac yn cyflwyno'r cysyniad o 'Brotocol Hunan-reoleiddio' oedd yn cael ei ddatblygu ar yr adeg honno.

Rhoddodd y Dirprwy Swyddog Monitro grynodedb o'r adroddiad a rhoddodd drosolwg i'r Pwyllgor Safonau o gwynion yn erbyn Cynghorwyr Sir, Tref a Chymuned a dywedodd wrth y Pwyllgor am y bwriad i ddatblygu 'Protocol Hunan-reoleiddio' o ran cwynion. Eglurodd mai rôl y Pwyllgor Safonau oedd hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad ymysg Aelodau a'u cynorthwyo i gadw at y Côd Ymddygiad. Roedd y Pwyllgor Safonau wedi codi rywfaint o bryder yn y gorffennol am nifer y cwynion ymysg Aelodau, a allai fod yn ymwneud â mân gwynion a ddim yn ddigon difrifol ynddynt eu hunain i gael eu cyfeirio at yr Ombwdsmon fel mater o dorri'r Côd Ymddygiad.

Eglurwyd bod Paragraff 6(1) o'r Côd Ymddygiad Aelodau yn dweud na ddylai Aelodau wneud cwynion blinderus, maleisus neu wacsaw yn erbyn Aelodau eraill, gan y byddai hynny ei hunan yn groes i'r Côd. Roedd y Pwyllgor wedi mynegi pryder yn y gorffennol y gallai'r Côd fod wedi cael ei defnyddio, ar adegau, fel erfyn gwleidyddol ac nad hynny oedd ei bwrbas. Gofynnodd y Pwyllgor hefyd i gael gwybodaeth yn rheolaidd am lefel a natur cwynion Aelod yn erbyn Aelod.

Roedd Protocol Hunan-reoleiddio yn cael ei ddatblygu ar yr adeg honno, ac ar ôl gorffen y gwaith hwnnw byddai adroddiad yn cynnwys y Protocol yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Safonau i'w ystyried. Pwrpas y Protocol oedd sefydlu gweithdrefn i'r cwynion hynny, na fyddent efallai'n cyrraedd y trothwy i ddod yn fater o dorri'r rheolau, gael eu trin o dan weithdrefn leol; ac i'r rhai oedd yn cyfiawnhau cwyn ffurfiol gael eu cyfeirio at yr Ombwdsmon. Pe byddai'n cael ei fabwysiadu, roedd bwriad i'r Protocol eistedd wrth ochr y Côd Ymddygiad yn hytrach na bod yn lle'r Côd. Roedd manylion y Côd yn dal i gael eu datblygu, a byddai beth oedd yn cael ei fwriadu ar yr adeg honno'n golygu ymrwymiad oddi wrth Arweinyddion Grwpiau ac un Aelod, yn eu tro, o'r Pwyllgor Safonau. Byddai hefyd angen ystyried mewn cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau yn y dyfodol a ellid estyn y fath Brotocol i bob Cyngor Tref a Chymuned.

Roedd trosolwg o'r cwynion a gyflwynwyd ers 1 Ionawr 2011 wedi cael ei gynnwys yn yr adroddiad, fel gwybodaeth. Gofynnodd Cynghorydd G.A. Green gwestiwn ac mewn ymateb rhoddodd y Dirprwy Swyddog Cwynion grynodedb o'r cwynion ac amlinelliad o'u natur.

Yn ystod y drafodaeth yn dilyn, cytunwyd y byddai Aelodau'r Pwyllgor Safonau'n cael eu hysbysu yn gynnar ar y dechrau, fel gwybodaeth a heb unrhyw fanylion, o unrhyw gwynion oedd yn cael eu gwneud yn y dyfodol.

PENDERFYNWYD –

- (a) *bod y Pwyllgor Safonau'n derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad.*
- (b) *bod y Protocol Hunan-reoleiddio'n cael ei adrodd i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau, a hefyd*
- (c) *yn y dyfodol, hysbysu Aelodau'r Pwyllgor Safonau'n gynnar, ar y dechrau, am unrhyw gwynion oedd yn cael eu gwneud.*

900 CYFARFOD PWYLLGOR SAFONAU GOGLEDD CYMRU

Cyfeiriodd y Dirprwy Swyddog Monitro at gyfarfod Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru, a gynhaliwyd ar 15 Ebrill 2011. Roedd Is-gadeirydd y Pwyllgor Safonau wedi mynd yno, hefyd y Swyddog Monitro a'r Dirprwy Swyddog Monitro. Dywedwyd wrth yr Aelodau y byddai cyfarfod nesaf Pwyllgor Safonau Gogledd Cymru, o Gadeiryddion Pwyllgorau Safonau, Is-gadeiryddion a Swyddog Monitro, yn cael ei gynnal ar 10 Mehefin, 2011 yng Nghanolfan Busnes Conwy, Cyffordd Llandudno, i edrych ymhellach ar y posibiladau ar gyfer digwyddiad penodol ar gyfer Gogledd Cymru.

Eglurodd y Swyddog Monitro bod presenoldeb da o gynrychiolwyr holl Awdurdodau Gogledd Cymru wedi dod i Bwyllgor Safonau Gogledd Cymru. Roedd wedi bod yn gyfarfod hynod o gynhyrchiol, gyda gwahanol Awdurdodau'n rhoi manylion o sut roedd eu Pwyllgor Safonau hwy'n gweithio. Roedd pob un o'r Awdurdodau wedi mynegi eu cefnogaeth i'r cysyniad o ddatblygu cyfarfod Gogledd Cymru. Byddai hwnnw'n cynnwys gweithdai a hyfforddiant ar y cyd, Byddai hynny'n cynorthwyo gyda chael agwedd gyson ar draws holl Awdurdodau Gogledd Cymru, dod ag arfer da i mewn a hyrwyddo rôl Pwyllgorau Safonau. Byddai hefyd gyfle i Grŵp Gogledd Cymru wneud sylwadau i'r Ombwdsmon, ac efallai i'r Ombwdsmon ddod i gyfarfod o'r Grŵp yn y dyfodol, ac edrych ar brotocolau fel y Protocol Hunan-reoleiddio.

Dywedodd yr Is-gadeirydd am y drefn a fabwysiadwyd gan Bwyllgor Safonau Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, lle roedd cyfarfodydd anffurfiol wedi digwydd yn ystod adegau cynnar cwyn er mwyn ceisio ateb problem. Gofynnodd Cynghorydd G.A. Green a allai'r arfer yma ragfarnu presenoldeb Aelod o'r Pwyllgor Safonau mewn Gwrandawriad yn ddiweddarach.

Mewn ymateb i gais oddi wrth yr Is-gadeirydd, cytunwyd i edrych ar y posibilrwydd o gylchredeg copiâu o Lyfr Cofnodion y Cyngor Sir i Aelodau'r Pwyllgor Safonau. Cytunodd y Pwyllgor hefyd y dylid datblygu Rhaglen Waith i'r Dyfodol ar gyfer y Pwyllgor Safonau a'i chynnwys yn y dyfodol ar raglenni cyfarfodydd y Pwyllgor.

Dywedwyd wrth yr Aelodau y byddai Cynhadledd Safonau Cymru 2011 yn digwydd ar 5 Hydref 2011, dan nawdd Cyngor Sir Powys. Eglurwyd bod gwahoddiad i fod yn bresennol wedi cael ei estyn i bob Aelod o'r Pwyllgor Safonau.

PENDERFYNWYD:-

- (a) *bod y Pwyllgor Safonau yn derbyn yr adroddiad.*
- (b) *edych ar y posibilrwydd o gylchredeg copiâu o Lyfr Cofnodion y Cyngor Sir i Aelodau'r Pwyllgor Safonau, a hefyd*
- (c) *datblygu Rhaglen Waith i'r Dyfodol ar gyfer y Pwyllgor Safonau a chynnwys yr eitem hon ar raglenni cyfarfodydd yn y dyfodol.*

901 CYFLWYNIAD AR RÔL Y PWYLLGOR SAFONAU A'R CÔD YMDDYGIAD AELODAU

Cylchredwyd copi yn y cyfarfod o'r cyflwyniad oedd i gael ei gyflwyno i Aelodau'r Pwyllgor.

Cyfeiriodd y Dirprwy Swyddog Monitro at benodi Aelod Cynghorau Tref a Chymuned newydd, D.E. Jones. Defnyddiodd gyflwyniad PowerPoint i roi trosolwg i Aelodau'r Pwyllgor o rôl y Pwyllgor Safonau, oedd yn tynnu sylw at y rhannau a ganlyn ac yn rhoi manylion ohonynt:-

- Rhagarweiniad i'r Pwyllgor Safonau.
- Aelodau'r Pwyllgor.
- Cyfarfodydd.
- Rôl y Pwyllgor Safonau.

- Plismona'r Drefn Safonau.
- Rôl Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
- Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru – Dewisiadau ar Gael.
- Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn cyfeirio at Swyddogion Monitro.
- Dyletswyddau'r Pwyllgor Safonau (Honiadau o Dorri'r Côt).
- Dyletswyddau'r Pwyllgor Safonau (Gollyngiadau).
- Sail ar gyfer rhoi Gollyngiad (caniatâd i siarad).
- Rôl y Swyddog Monitro.

Gofynnodd Cynghorydd G.A. Green gwestiwn, ac atebodd y Swyddog Monitro trwy gadarnhau ei bod hi a'r Dirprwy Swyddog Monitro ar gael i ddarparu gwybodaeth a chyfarwyddyd i Aelodau o ran y Côt Ymddygiad, gan gyfeirio'n arbennig at faterion buddiannau yn rhagfarnu. Cyfeiriodd y Dirprwy Swyddog Monitro at y Siart Llif oedd wedi cael ei glychredeg i Aelodau'r Pwyllgor fel gwybodaeth.

Diolchodd yr Aelodau i'r Dirprwy Swyddog Monitro am y cyflwyniad ar Rôl y Pwyllgor Safonau, a chytunwyd i gael cyflwyniad ar y Côt Ymddygiad Aelodau yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau.

PENDERFYNWYD:-

- (a) *derbyn y cyflwyniad, a hefyd*
- (b) *cael cyflwyniad ar y Côt Ymddygiad Aelodau yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau.*

902 DATGAN BUDDIANNAU

Dywedodd Aelod o'r Pwyllgor Safonau wrth y cyfarfod am sefyllfa oedd wedi codi o ran eu hamgylchiadau personol hwy a'u rôl fel Cynghorydd Sir. Rhoddodd yr Aelod amlinelliad o fanylion y sefyllfa, fel gwybodaeth.

Nododd y Cadeirydd a'r Aelodau sylwadau oedd wedi cael eu gwneud, ac ar ôl ystyried barn y Swyddog Monitro a'r Dirprwy Swyddog Monitro, cytunodd y Pwyllgor bod yr Aelod o'r Pwyllgor Safonau wedi cadw at, a chydymffurfio gyda, gofynion y Côt Ymddygiad, mewn perthynas â Buddiannau yn Rhagfarnu a Buddiannau Personol.

PENDERFYNWYD – nodi'r sefyllfa.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.35 a.m.

*****